

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય

વી.

રામ સુખી દેવી

ઓક્ટોબર ૫, ૨૦૦૪

[અરિજીત પાસાયત અને સી. કે. ઠાકર, ન્યાયમૂર્તિઓ]

ભારતનું બંધારણ, ૧૯૫૦ :

કલમ ૨૨૬ – રિટ પિટિશનમાં વચગાળાની રાહત – નો અવકાશ – મૃત પાર્ટ-ટાઈમ કર્મચારીની પત્ની દ્વારા રહેમરાહે નિમણૂકની માંગ કરતી રિટ પિટિશન – હાઈકોર્ટ સંબંધિત સત્તામંડળને તેના દાવાને ધ્યાનમાં લેવા માટે

નોટિસ જારી કરતી વખતે જી. ઓ. ની અવગણના કરી હતી કે યોજના પાર્ટ-ટાઈમ કર્મચારીઓને લાગુ પડતી નથી - ડિવિઝન બેન્ચે નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર તેની નિમણૂક કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો - ઠેરવ્યું કે, માંગવામાં આવેલી અંતિમ રાહત વચગાળાના તબક્કે ન આપવી જોઈએ - જ્યારે લાગુ સરકારી આદેશની અવગણના કરવાની શરત સાથે નિર્દેશ જારી કરવામાં આવેલા ત્યારે સ્થિતિ વધુ ખરાબ થઈ ગઈ - હાઈકોર્ટના આદેશોને બરતરફ કરવામાં આવ્યા - યુ.પી. સરકારી કર્મચારીઓ જે કામમાં મૃત્યુ પામે છે તેમના આશ્રિતની ભરતી નિયમો, ૧૯૭૪ - યુ. પી. સરકારનો તારીખ ૨૬/૧૦/૧૯૯૮નો આદેશ - ઉત્તર પ્રદેશ સિંચાઈ વિભાગ મેં નલ્કૂપ ચાલકોં કે પદોં પર અંશકાલિક નલ્કૂપ ચાલકોં કે વિનિયમતિકરણ નિયમાવલી, ૧૯૯૬ - સેવા કાયદો - રહેમરાહે નિમણૂક - મૃત પાર્ટ-ટાઈમ કર્મચારીની પત્ની દ્વારા દાવો.

પ્રતિવાદીના પતિ પાર્ટ-ટાઈમ ટ્યુબવેલ ઓપરેટર હતા.તેમના મૃત્યુ પછી પ્રતિવાદીએ તેમની નિમણૂક માટે યુ. પી. સરકારી કર્મચારીઓના આશ્રિતની ભરતી, ૧૯૭૪ હેઠળ અરજી દાખલ કરી હતી.તેમની વિનંતીને એ આધાર પર નકારી કાઢવામાં આવી હતી કે સરકારી આદેશની તારીખ ૨૬/૧૦/૧૯૯૮ ને ધ્યાનમાં રાખીને ૧૯૭૪ના નિયમો હેઠળ અંશકાલિક કર્મચારીઓના આશ્રિતોને લાભ આપી શકાયો ન હતો.જો કે, તેણી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી રિટ

પિટિશનમાં, હાઈકોર્ટના સિંગલ જજે નોટિસ જારી કરતી વખતે સક્ષમ અધિકારીને ૧૯૭૪ના નિયમો હેઠળ તેના દાવાને નિયત સમયગાળાની અંદર ધ્યાનમાં લેવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો, જેમાં જી. ઓ. તારીખ ૨૬/૧૦/૧૯૯૮ ની અવગણના કરવામાં આવી હતી. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે વિશેષ અપીલનો નિકાલ કરતા નિર્દેશ આપ્યો હતો કે પ્રતિવાદીને નિર્ધારિત સમયગાળાની અંદર ચોથા વર્ગના પદ પર નિમણૂક આપવી જોઈએ.

રાજ્ય સરકાર દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે સમર્થન આપેલું નિર્દેશ સરકારી આદેશમાં કાર્યરત ચોક્કસ જોગવાઈની વિરુદ્ધ છે અને તે ટકાઉ નથી.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠેરવ્યું : સિંગલ જજ અને હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચનો અભિગમ ન્યાયિક રીતે બિનટકાઉ અને અસમર્થનીય છે. રિટ પિટિશનમાં માંગવામાં આવેલી અંતિમ રાહત વચગાળાના પગલા તરીકે આપવામાં આવી છે. સિંગલ જજ દ્વારા ૨૬/૧૦/૧૯૯૮ ના સરકારી આદેશની અવગણના કરવાનું કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું. રિટ અરજદાર કોઈ રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે કે

કેમ તે રિટ અરજીના અંતિમ નિકાલ સમયે નક્કી કરવું પડશે.તેનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવે છે કે માંગવામાં આવેલી અંતિમ રાહત વચગાળાના તબક્કે આપવી જોઈએ નહીં.જ્યારે લાગુ પડતા સરકારી આદેશની અવગણના કરવાની શરત સાથે વચગાળાનો નિર્દેશ પસાર કરવામાં આવે ત્યારે સ્થિતિ વધુ ખરાબ થાય છે.હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે સમર્થન આપ્યા મુજબ સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા આદેશને કેસની યોગ્યતા પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના રદ કરવામાં આવે છે.કોર્ટે મુખ્યત્વે એ આધાર પર દખલ કરી છે કે ન્યાયી કારણો વિના વચગાળાના તબક્કે અંતિમ રાહત આપવામાં આવી છે.[૭૦-ડી, ઇ; ૭૮-બી]

આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, પશ્ચિમ બંગાળ વિરુદ્ધ ડનલોપ ઇન્ડિયા લિમિટેડ, [૧૯૮૫] ૧ એસ. સી. સી. ૨૬૦; રાજસ્થાન રાજ્ય વિરુદ્ધ મેસર્સ સ્વાઈકા પ્રોપર્ટીઝ, [૧૯૮૫] ૩ એસ. સી. સી. ૨૧૭; સ્ટેટ ઓફ યુ. પી. અને અન્યો વિરુદ્ધ વિશેષ, [૧૯૮૫] પૂરક ૩ એસ. સી. સી. ૫૮૦; ભારતભૂષણ સોનાજી ક્ષીરસાગર (ડૉ.) વિરુદ્ધ અબ્દુલ ખાલિક મોહમ્મદ મુસા અને અન્યો, [૧૯૮૫] પૂરક ૨ એસ. સી. સી. ૫૮૩; શિવ શંકર અને અન્યો વિરુદ્ધ નિયામક મંડળ, યુ. પી. એસ. આર. ટી. સી. અને અન્ય, [૧૯૮૫] પૂરક ૨ એસ. સી. સી. ૭૨૬ અને સરકારી આરોગ્ય અને તબીબી શિક્ષણ

વિભાગના કમિશનર/સચિવ નાગરિક સચિવાલય, જમ્મુ વિરુદ્ધ ડૉ. અશોક કુમાર કોહલી, [૧૯૯૫ | પૂરક જ એસ. સી. સી. ૨૧૪, પર આધાર રાખ્યો હતો.

દીવાની અપીલીય અધિકારક્ષેત્ર :સિવિલ અપીલ નંબર ૬૫૧૦/૨૦૦૪.

એસ. એ. નંબર ૨૨૫/૨૦૦૨ માં અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટના ૧૬/૧૦/૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તાઓ તરફથી જાવેદ એમ. રાવ, રાજીવ કુમાર દુબે, સુશ્રી રશિમ સિંહ અને કમલેન્દ્ર મિશ્રા.

પ્રતિવાદી માટે વિનય અરોરા અને સંજય જૈન.

કોર્ટનો ચુકાદો જસ્ટિસ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો. રજા આપવામાં આવી છે.

ચુપી રાજ્ય વર્તમાન અપીલકર્તાઓ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી વિશેષ અપીલને ફગાવી દેતા અલ્હાબાદ હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પસાર કરેલા ચુકાદાની કાયદેસરતા પર સવાલ ઉઠાવે છે. ડિવિઝન બેન્ચે રિટ પિટિશન નંબર

૩૩૩૪/૨૦૦૨ (એસએસ) માં ૨૪/૬/૨૦૦૨ તારીખના વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા વચગાળાના આદેશને સમર્થન આપ્યું હતું.

અપીલકર્તાઓ દ્વારા ટૂંકમાં રજૂ કરવામાં આવેલી પૃષ્ઠભૂમિ હકીકતો નીચે મુજબ છે:

પ્રતિવાદીના પતિને ૧૪/૬/૧૯૮૯ પર પાર્ટ-ટાઇમ ટ્યુબવેલ ઓપરેટર તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. જ્યારે ઉત્તર પ્રદેશમાં સરકારી કર્મચારીઓના આશ્રિતોની ભરતી-ભાડામાં મૃત્યુ નિયમો, ૧૯૭૪ (ટૂંકમાં '૧૯૭૪ નિયમો') અમલમાં હતા, ત્યારે આ અદાલત દ્વારા કેટલાક કેસોમાં ૧૬/૧૨/૧૯૯૬ પર પસાર કરાયેલા ચુકાદાના પાલનમાં, ઉત્તર પ્રદેશ સિંચાઈ વિભાગ મેં નલ્કૂપ ચાલકોં કે પડો પર અંશાલિક નલ્કૂપ ચાલકોં કે વિનિયમિતીકરણ નિયમાવલી, ૧૯૯૬ (ત્યારબાદ '૧૯૯૬ નિયમો' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ને સૂચિત કરવામાં આવ્યું હતું અને તે જાહેરનામાની તારીખથી લાગુ કરવામાં આવ્યું હતું. ઉપરોક્ત નિયમોના નિયમ ૪ ના પેટા-નિયમ (૧) હેઠળ, કટ ઓફ તારીખ ૧/૧૦/૧૯૮૬ નક્કી કરવામાં આવી હતી. ૨૬/૧૦/૧૯૯૮ પર રાજ્ય સરકાર દ્વારા એક સરકારી આદેશ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો જેમાં સ્પષ્ટતા કરવામાં આવી હતી કે ૧૯૭૪ના નિયમો હેઠળ અંશકાલિક કર્મચારીઓના આશ્રિતોને લાભ આપી શકાતો નથી.

૧૫/૧૧/૨૦૦૧ પર પ્રતિવાદીના પતિનું મૃત્યુ થયું હતું અને તે પ્રતિવાદી અને ચાર બાળકોને પાછળ છોડી ગયા હતા.૩/૪/૨૦૦૨ પર પ્રતિવાદીએ એકિઝક્યુટિવ એન્જિનિયર, ટ્યુબવેલ ડિવિઝન-૧, સીતાપુર (અહીં અપીલકર્તા નંબર ૪) સમક્ષ ૧૯૭૪ના નિયમો હેઠળ નિમણૂક માટે અરજી કરી હતી.તેમની વિનંતી એ આધાર પર કરવામાં આવી હતી કે તેઓ ૧૯૭૪ના નિયમો હેઠળ આવી નિમણૂક માટે પાત્ર નથી.રિટ પિટિશન નંબર ૩૩૩૪/૨૦૦૨ (એસએસ) પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે, વર્તમાન અપીલકર્તાઓને ડાઇંગ-ઇન-હાર્નેસ નિયમો હેઠળ કોઈપણ યોગ્ય વર્ગ IV પદ પર રિટ અરજદારની નિમણૂક કરવા માટે નિર્દેશની માંગ કરવામાં આવી હતી.વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે નોટિસ જારી કરતી વખતે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે સક્ષમ સત્તાવાળાઓ નિયત સમયગાળાની અંદર ૨૬/૧૦/૧૯૯૮ ના સરકારી આદેશની અવગણના કરીને ડાઇંગ-ઇન-હાર્નેસ નિયમો હેઠળ દયાળુ નિમણૂક આપવાના રિટ અરજદારના દાવાને ધ્યાનમાં લેશે.આ આદેશની કાયદેસરતાને વિશેષ રજા દાખલ કરીને ડિવિઝન બેન્ચ સમક્ષ પડકારવામાં આવી હતી.વિવાદિત ચુકાદા દ્વારા તેને નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.

ઉચ્ચ અદાલતે અપીલનો નિકાલ કરીને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે વર્તમાન પ્રતિવાદીને નિર્ધારિત સમયની અંદર ચોથા વર્ગની નિમણૂક આપવી જોઈએ.એવું

અવલોકન કરવામાં આવ્યું હતું કે માનવતાવાદી વિચારણા પર કાનૂની ગુણદોષમાં ગયા વિના કેસની હકીકતો પર, દયાળુ નિમણૂક થવી જોઈએ.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાઓના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલ નિર્દેશ કે સરકારી આદેશની તારીખ ૨૬/૧૦/૧૯૯૮ ને અવગણીને રિટ અરજીની પેન્ડન્સી દરમિયાન નિમણૂક થવી જોઈએ તે સ્પષ્ટ રીતે બિનટકાઉ છે. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે આદેશની કાયદેસરતાને ધ્યાનમાં લીધી ન હતી અને ગુણદોષમાં ગયા વિના કથિત માનવતાના આધારે અપીલનો સીધો નિકાલ કર્યો હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલ અને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવેલ નિર્દેશ કાર્યકારી સરકારી આદેશમાં ચોક્કસ જોગવાઈની વિરુદ્ધ છે.

તેનાથી વિપરીત, પ્રતિવાદીના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેન્ચ બંનેએ માનવતાના આધારે કામ કર્યું છે અને આ અદાલતે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા કોઈપણ વચગાળાના આદેશમાં દખલ ન કરવી જોઈએ જેને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું છે.

ઓછામાં ઓછું કહીએ તો, વિદ્વાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેંચનો અભિગમ ન્યાયિક રીતે બિનટકાઉ અને અસમર્થનીય છે.રિટ પિટિશનમાં માંગવામાં આવેલી અંતિમ રાહત વચગાળાના પગલા તરીકે આપવામાં આવી છે.૨૬/૧૦/૧૯૯૮ ના સરકારી આદેશની અવગણના શા માટે કરવી તે અંગે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા કોઈ કારણ દર્શાવવામાં આવ્યું ન હતું.રિટ અરજદાર રિટ પિટિશનમાં કોઈ રાહત મેળવવા માટે હકદાર છે કે કેમ તે રિટ પિટિશનના અંતિમ નિકાલ સમયે નક્કી કરવું પડશે.આ અદાલતે સંખ્યાબંધ પ્રસંગોએ અવલોકન કર્યું છે કે માંગવામાં આવેલી અંતિમ રાહત વચગાળાના તબક્કે આપવી જોઈએ નહીં.જો લાગુ પડતા સરકારી આદેશની અવગણના કરવાની શરત સાથે વચગાળાનો નિર્દેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હોય તો સ્થિતિ વધુ ખરાબ થાય છે.સમયાંતરે આ અદાલતે વચગાળાના આદેશો આપવાની પ્રથાની અવગણના કરી છે, જે વ્યવહારિક રીતે અરજીમાં માંગવામાં આવેલી મુખ્ય રાહતને કોઈ વધુ સારા કારણ વગર આપે છે, જે સગવડના સંતુલન, જાહેર હિત અને અન્ય વિચારણાઓ વિશે ચિંતા કર્યા વિના પ્રથમ દૃષ્ટિએ કેસ બનાવવામાં આવ્યો છે.[જુઓ આસિસ્ટન્ટ કલેક્ટર ઓફ સેન્ટ્રલ એક્સાઈઝ, પશ્ચિમ બંગાળ વિરુદ્ધ ડનલોપ ઇન્ડિયા લિમિટેડ (૧૯૮૫ (૧) એસ. સી. સી. ૨૬૦ પાનું ૨૬૫), સ્ટેટ ઓફ રાજસ્થાન વિરુદ્ધ મેસર્સ સ્વાઈકા પ્રોપર્ટીઝ (૧૯૮૫ (૩) પાનું ૨૨૪ પર એસ. સી. સી. ૨૧૭), સ્ટેટ ઓફ યુ. પી. અને અન્યો વિરુદ્ધ વિશેષશ્વર (૧૯૯૫ પૂરક (૩) એસ. સી. સી. ૫૯૦), ભારતભૂષણ સોનાજી

ક્ષીરસાગર (ડૉ.) વિરુદ્ધ અબ્દુલ ખાલિક મોહમ્મદ મુસા અને અન્યો (૧૯૯૫ પૂરક (૨) એસ. સી. સી. ૫૯૩), શિવ શંકર અને અન્યો વિરુદ્ધ નિયામક મંડળ, યુ. પી. એસ. આર. ટી. સી. અને અન્ય (૧૯૯૫ પૂરક (૨) એસ. સી. સી. ૭૨૬) અને કમિશનર/સરકારી આરોગ્ય અને તબીબી શિક્ષણ વિભાગના સચિવ નાગરિક સચિવાલય, જમ્મુ વિરુદ્ધ ડૉ. અશોક કુમાર કોહલી (૧૯૯૫ પૂરક (૪) એસ. સી. સી. ૨૧૪).વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે શા માટે વિચાર્યું કે નિર્દેશિત અભ્યાસક્રમ અપનાવવો જરૂરી છે તે અંગે કોઈ આધાર દર્શાવવામાં આવ્યો નથી.એવું પણ સૂચવવામાં આવ્યું ન હતું કે પ્રથમ દષ્ટિએ કેસ બનાવવામાં આવ્યો હતો, જોકે ઉપર નોંધ્યા મુજબ તે પોતે પૂરતો નથી.તેથી, અમે કાયદાના ગુણદોષ પર કોઈ અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યા વિના ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા સમર્થન પામેલા વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કર્યો છે, અમે મુખ્યત્વે આ આધાર પર દખલ કરી છે કે અંતિમ રાહત વાજબી કારણો વિના વચગાળાના તબક્કે આપવામાં આવી છે.વિવાદ ખૂબ જ સાંકડી દિશામાં હોવાથી, અમે હાઈકોર્ટને વિનંતી કરીએ છીએ કે આ ચુકાદો પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી છ મહિનાની અંદર શક્ય તેટલી વહેલી તકે આ બાબતનો નિકાલ કરવામાં આવે.

ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ વિના અપીલની મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

આર. પી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.